

Министерство за финансии на Република Македонија

Сектор за управување со јавен долг

***Годишен извештај за спроведување на
Стратегијата за управување со јавен долг за 2006 година***

Скопје, јули 2007

Содржина

I. Вовед.....	4
I.1. Методологија.....	4
II. Макроекономски движења во 2006 година.....	5
III. Движење на јавниот долг во период јан- дек 2006 година.....	6
III.1. Емисија на првата Еврообврзница на Република Македонија.....	7
III.2. Откуп на долгот кон Лондонскиот клуб на кредитори	8
III.3. Петта емисија на обврзниците за денационализација.....	9
III.4. Континуирани државни хартии од вредност	9
III.4.1. Примарен пазар на ДХВ.....	9
III.4.2. Секундарен пазар на ДХВ.....	10
III.4.3. Воведување на ДХВ за монетарни цели.....	11
III.5. Предвремен откуп на Континуираната државна обврзница бр.2	11
III.6. Новосклучени заеми во 2006 година.....	11
III.7. Издадени гаранции во 2006 година.....	13
IV. Преглед на целите и квантитативните таргети	15
IV.1. Преглед на квантитативните таргети	15
IV.1.1. Јавен долг во однос на БДП.....	16
IV.1.2. Гарантиран долг во однос на БДП.....	16
IV.1.3. Нови задолжувања.....	17
IV.1.4. Однос меѓу внатрешниот и надворешниот јавен долг.....	17
IV.1.5. Долг во странска и домашна валута.....	18
IV.2. Преглед на целите	19
V. Активности во управувањето со јавниот долг.....	20
V.1. Повлечени средства по основа на надворешен долг.....	20
V.2. Примарен пазар на ДХВ.....	20
V.3. Секундарен пазар на ДХВ.....	24
V.3.1. Македонска берза АД Скопје.....	24
V.3.2. Пазари преку шалтер.....	25
V.3.3. Меѓународен пазар на капитал.....	26
V.4. Сервисирање на вкупниот јавен долг.....	27
VI. Карактеристики на портфолиото на јавниот долг.....	29
VI.1. Вкупен јавен долг.....	29
VI.2. Надворешен јавен долг.....	31
VI.3. Внатрешен јавен долг.....	33
VI.4. Гарантиран јавен долг.....	35
VII. Анекси.....	36
VII.1. Анекси на повлечени средства по проекти.....	36
VII.2. Анекс Состојба на јавен долг на Република Македонија (1999 - 2006)	37
VIII. Заклучок.....	38

Табели:

Бр.1 Споредба на портфолиото на јавниот долг и целите утврдени во Стратегијата за управување со јавниот долг.....	15
Бр.2 Нови задолжувања по основа на внатрешен и надворешен јавен долг.....	17
Бр.3 Споредба на портфолиото на јавниот долг и квантитативните таргети утврдени во Стратегијата.....	19
Бр.4 Повлекувања по основа на склучени и новосклучени кредити.....	20
Бр.5 Нето емисија на континуирани државни хартии од вредност и структурни обврзници.....	20
Бр.6 Пондерирани каматни стапки на емитувани ДХВ.....	21
Бр.7 Отплати по основа на вкупен јавен долг за 2006 година.....	26
Бр.8 Вкупен јавен долг според GFS методологија и според Законот за јавен долг.....	28
Бр.9 Надворешен јавен долг по кредитори и должници.....	30
Бр.10 Внатрешен јавен долг според GFS методологија и според Законот за јавен долг.....	32

Графикони:

Гр.1 Споредба на односот јавен долг/БДП и таргетите.....	16
Гр.2 Споредба на односот гарантиран долг/БДП и таргетите.....	17
Гр.3 Споредба на односот внатрешен/надворешен јавен долг и таргетите за 2006 год.....	18
Гр.4 Споредба на односот вкупен јавен долг во домашна/странска валута и таргетот за 2006 год.....	18
Гр.5 Побарувачка и реализација на ДХВ на аукциите јан-окт 2006.....	21
Гр.6 Пондерирани каматни стапки на емитувани ДХВ.....	22
Гр.7 Сопственичка структура на континуирани ДХВ.....	22
Гр.8 Рочна структура на континуирани ДХВ.....	22
Гр.9 Обем на тргување со државните обврзници.....	23
Гр.10 Просечна дневна цена на државните обврзници.....	23
Гр.11 Принос до достасување на државните обврзници.....	24
Гр.12 Склучени трансакции за државни записи на пазарот преку шалтер во периодот јан-окт 2006.....	24
Гр.13 Склучени трансакции за државни обврзници на пазарот преку шалтер во периодот јан-окт 2006.....	24
Гр.14 Цена на тргување на Еврообврзницата на Р.М.....	25
Гр.15 Отплата на камата и главнина по основ на вкупен јавен долг.....	26
Гр.16 Отплата на камата во однос на приходи, расходи и БДП.....	27
Гр.17 Каматни трошоци за сервисирање на вкупниот јавен долг во 2006 година.....	27
Гр.18 Движење на јавниот долг во однос на БДП.....	28
Гр.19 Каматна структура на вкупниот јавен долг.....	29
Гр.20 Валутна структура на вкупниот јавен долг.....	29
Гр.21 Пазарен/непазарен вкупен јавен долг.....	29
Гр.22 Структура на надворешниот јавен долг по кредитори.....	30
Гр.23 Структура на надворешниот јавен долг по мултилатерални кредитори.....	31
Гр.24 Валутна структура на надворешниот јавен долг.....	31
Гр.25 Каматна структура на надворешниот јавен долг.....	31
Гр.26 Валутна структура на внатрешниот јавен долг.....	32
Гр.27 Каматна структура на внатрешниот јавен долг.....	33
Гр.28 Однос меѓу состојбата на структурните обврзници и континуираните ДХВ.....	33
Гр.29 Состојба на гарантиран јавен долг.....	34
Гр.30 Гарантиран јавен долг по кредитори.....	34
Гр.31 Гарантиран јавен долг по јавни претпријатија.....	34

Врз основа на член 27 став 2 од Законот за јавен долг (“Службен весник на Р.М“бр.62/05), Собранието на Република Македонија на седницата одржана на 21.2.2007 година, донесе Годишен извештај за управувањето со јавниот долг на Република Македонија за 2006 година.

I. Вовед

Издавањето на Годишниот извештај за управувањето со јавниот долг има за цел поблиску и на редовна основа да ги информира Владата на Република Македонија и Собранието на Република Македонија и да ја запознае јавноста со карактеристиките на вкупниот јавен долг на Република Македонија, како и со чекорите кои се преземени во текот на овој период за ефикасно управување со должничкото портфолио на Република Македонија.

Годишниот извештај претставува сумирање на резултатите од имплементацијата на Стратегијата за управување со јавен долг за период од 2006 до 2008 година (“Службен весник на Република Македонија“ бр.39/2006).

Целите на управувањето со јавниот долг според Законот за јавен долг (“Службен весник на Република Македонија“ број 62/2005), се следните:

1. преземање на мерки и активности од страна на Министерството за финансии заради обезбедување на финансирање на потребите на државата со најнизок можен трошок, на среден и на долг рок, и со одржливо ниво на ризик; и
2. преземање на мерки и активности од страна на Министерството за финансии заради развој и одржување на ефикасни домашни финансиски пазари.

I.1. Методологија

Јавниот долг на Република Македонија е државниот долг и сите финансиски обврски создадени преку задолжување на општините и градот Скопје, како и на јавните претпријатија и трговските друштва кои се во целосна или доминантна сопственост на државата. Оттука, како носители на јавниот долг може да се јават Владата на Република Македонија, општините и градот Скопје, јавните претпријатија и трговските друштва кои се во целосна или доминантна сопственост на државата.

Оваа дефиниција за јавниот долг е содржана во Законот за јавен долг (“Службен весник на Република Македонија“ број 62/2005) и ја претставува т.н. **национална методологија** за пресметка на јавниот долг. Друга методологија која често се применува во практиката за пресметка на долгот на јавниот сектор е содржана во **Прирачникот за статистика на владините финансии, издаден од страна на ММФ**, и истата се разликува од националната методологија по тоа што покрај претходнонаведените носители на јавен долг, во пресметката го вклучува и долгот на Централната банка.

За целите на оваа информација, податоците за јавниот долг содржани во табеларните прегледи се презентирани според двете методологии (национална и на ММФ), графичките прикази се прикажани во согласност со националната методологија во која се вклучени и *државните записи за монетарни цели*, додека целите и таргетите се анализирани и следени само согласно националната методологија.

II. Макроекономски движења во 2006 година

Во 2006 година, Република Македонија забележа раст на Бруто-домашниот производ од 4%, кој беше остварен во услови на ниска и стабилна стапка на инфлација (мерена преку трошоците на живот) од 3,2%, низок дефицит на тековната сметка од 0,4%, прудентна фискална политика со дефицит на централниот буџет од 0,6%. Позитивни трендови беа регистрирани и во монетарниот сектор, изразени во висок пораст на кредитирањето на приватниот сектор проследен со висок пораст на депозитите на населението во банките и намалување на каматните стапки.

Порастот на БДП во 2006 година беше предводен од растот на индустриското производство (околу 4%), каде растот беше поинтензивен кај традиционалните индустриски гранки (производство на основни метали, градежни материјали), но и кај индустриите со повисока додадена вредност (производство на машини и опрема). Висок раст од 6% забележа и секторот Трговија како резултат на реалниот пораст на нето платите од 4,4%, како и кредитирањето на приватниот сектор од 25%. Растот во секторот Транспорт и комуникации изнесуваше 7,5% главно воден од порастот во сообраќајот кај мобилната телефонија. Ниски стапки на раст во 2006 година забележаа секторите Земјоделство (0,6%) и Финансиско посредување (1,5%), додека негативен придонес во растот во 2006 година имаше секторот Градежништво од (-) 0,4% поради одложувањето на поголемите инфраструктурни проекти (обиколницата околу Скопје, Коридорот X).

Порастот на економската активност во анализираниот период предизвика соодветно зголемување и на обемот на стоковната размена, при што, во 2006 година извозот на стоки забележа пораст од 17,6%, при истовремено зголемување на увозот за околу 16,6%. Ваквите движења придонесоа за пораст на дефицитот во размената со странство од околу 176 милиони САД долари или 15% во споредба со минатата година. Големо влијание врз растот на дефицитот има зголемувањето на цената на нафтата на светските берзи, односно нафтата учествува со приближно 50% во порастот на трговскиот дефицит. Високиот раст на извозот, високото ниво на трансфери, дисциплинираната фискална политика, како и добрата координација меѓу фискалната и монетарната политика, придонесоа за значителен пораст на бруто-девизните резерви во 2006 година. На крајот од 2006 година, бруто девизните резерви достигнаа ниво од 1.866 милиони САД долари или 4.5 месечна покриеност на увозот, што во споредба со декември 2005 година претставува пораст од 41%.

Во 2006 година, кредитирањето на приватниот сектор се зголеми за 27% во однос на 2005 година и достигна ниво од 32% од БДП, кое е сепак под нивото на кредитирање во ЕУ и повеќето земји од регионот. Ваквиот раст на кредитирањето беше придружено со висок раст на депозитите на приватниот сектор, со значително поголемо зголемување на депозитите во домашна валута, како потврда за зголемената доверба во денарот.

Од аспект на оперативната поставеност на монетарната политика, аукциите на благајнички записи претставуваа основен инструмент на монетарната политика (референтна каматна стапка). Поволните макроекономски перформанси и значајниот удел на банките во задоволувањето на побарувачката на девизниот пазар, во комбинација со дисциплинираната буџетска потрошувачка, создадоа предуслови за намалување на каматните стапки на благајничките записи. Така, просечната каматна стапка на благајничките записи на крајот од 2006 изнесуваше 5,7%, што претставува намалување во однос на декември 2005 година од 2,8 процентни поени. Ваквиот сигнал од Централната банка беше делумно прифатен и

од комерцијалните банки во насока на намалување на просечната активна каматна стапка. Имено, истата на крајот од 2006 година изнесуваше 10,7%, што е намалување од 1,5 процентни поени во однос на крајот од 2005 година.

III. Движење на јавниот долг во период јан- дек 2006 година

Правејќи анализа на движењето на јавниот долг согласно со **Националната методологија**, при што е вклучена и состојбата на долгот за издадените државни записи за монетарни цели, може да се заклучи дека за периодот декември 2005 – декември 2006 година јавниот долг се намалува за 160,3 милиони ЕУР. Имено, состојбата на јавниот долг од 1.992,2 милиони ЕУР во декември 2005 година, се намали на **1.831,8 милиони ЕУР** односно 36,4% од БДП, во декември 2006 година (табела бр. 8).

Заклучно со декември 2006 година, согласно со методологијата на **Меѓународниот монетарен фонд** јавниот долг изнесуваше **2.029,5 милиони ЕУР**, односно 40,4% од бруто домашниот производ. Според истата методологија долгот на општата Влада изнесуваше 1.673,6 милиони ЕУР, односно 33,3% од БДП и е во рамките на Мастришкиот критериум за јавниот долг, според кој долгот на општата Влада не смее да надминува 60% од БДП. Споредено со 31.12.2005 година јавниот долг на крајот на 2006 година се намали за 162,07 милиони ЕУР, или за 6,5 процентни поени во однос на БДП. Ваквото опаѓање е резултат на извршениот откуп на долгот кон Лондонскиот клуб на кредитори кој беше реализиран во јануари оваа година. Од друга страна, надворешниот јавен долг на крајот на 2006 година споредено со надворешниот јавен долг на крајот на 2005 година бележи намалување за 218,2 милиони ЕУР, што е резултат на предвремениот откуп и на рестриктивната политика на Владата кон надворешните задолжувања, а во функција на остварување на една од целите утврдени во Стратегијата за управување со јавен долг - континуирано зголемување на внатрешниот јавен долг за сметка на намалување на надворешниот јавен долг. Од аспект на странски кредитори има промени кај надворешниот јавен долг, така што на крајот на 2006 во споредба со 2005 година, долгот кон мултилатералните кредитори се зголеми за околу 10 процентни поени, за сметка на намалувањето на јавниот долг кон приватните кредитори (графикон бр. 22). Анализирајќи го движењето на внатрешниот јавен долг за истиот период може да се констатира дека тој ќе се зголеми на крајот на 2006 година за 56,1 милиони ЕУР, во однос на внатрешниот јавен долг на крајот на 2005 година, што, пред сè, е резултат на воведувањето на државни записи за монетарни цели кои во состојбата на внатрешниот јавен долг на крај на 2006 година учествуваат со 75,9 милиони ЕУР, како и на петтата емисија на обврзници за денационализација која изнесуваше 29 мил. ЕУР.

Од аспект на **каматната структура**, поволни промени има и кај внатрешниот и кај надворешниот јавен долг. Имено, следејќи ја целта на стратегијата за зголемување на делот на долгот со фиксна каматна стапка, во разгледуваниот период се бележи зголемување на надворешниот јавен долг со фиксна каматна стапка (долгот кон Лондонскиот клуб на кредитори кој беше со варијабилна каматна стапка се замени со долг со фиксна каматна стапка преку издавање на Еврообврзницата). Кај внатрешниот јавен долг дојде до намалување на долгот со фиксна каматна стапка што е резултат на издавањето на државните записи за монетарни цели кои се третират како долг со варијабилна каматна стапка (графикони бр. 19, бр.25 и бр. 27).

Позитивни промени имаше и во **валутната структура** на јавниот долг, исто

така во функција на целта за зголемување на делот на јавниот долг во домашна валута и долгот изразен во ЕУР. Така, како резултат на извршениот откуп и зголемените емисии на државни хартии од вредност и државни записи за монетарни цели до крајот на 2006 година, долгот изразен во ЕУР и во денари споредено со 2005 година се зголеми за 4,5 процентни поени, односно 5,7 процентни поени респективно, а истовремено за сметка на тоа дојде до намалување на јавниот долг во УСД за 11 процентни поени (графикон бр.20).

III.1. Емисија на првата Еврообврзница на Република Македонија

Република Македонија имаше своја прва промоција на меѓународниот пазар на капитал во декември 2005 година, со емисијата на првата Еврообврзница. Како резултат на зголемениот кредитен рејтинг на државата и успешната теренска промоција, од заинтересираните странски инвеститори беа доставени понуди во износ од 593 милиони ЕУР, што беше 4 пати повеќе од емитуваниот износ на Еврообврзницата (150 милиони ЕУР). На овој начин се овозможи креирање на широка база на инвеститори-сопственици на Еврообврзницата, од Европа, Америка и Азија. Поточно, емисијата се пласираше кај 56 институционални инвеститори глобално, влучувајќи 33% британски инвеститори, 31% германски инвеститори, 22.5% инвеститори од други европски земји (Франција, Италија, Швајцарија, Грција, Словенија, Кипар), 12% американски инвеститори и 1.5% инвеститори од Азија. Главните инвеститори се инвестициони банки, инвестициони фондови и друштва за управување со средства.

Истовремено, рејтинг -агенциите Standard and Poor's и Fitch и доделија рејтинг на новоемитуваната Еврообврзница и тоа: ББ+ (со стабилен изглед) и ББ (со позитивен изглед), респективно.

Емитуваната Еврообврзница во износ од 150 милиони ЕУР е со рок на достасување од 10 години и купонска каматна стапка од 4.625%.

На овој начин Македонија за прв пат се стави на мапата на институционалните инвеститори од светот, кои со нивната заинтересираност ги потврдија веќе очигледните резултати од макроекономската и политичка стабилност, просперитетот на Македонија кој се должи на прудентната фискална и монетарна политика и нејзиното интегрирање кон Европската унија и кон НАТО.

Средствата прибрани од емитуваната Еврообврзница се искористени за целосен откуп на долгот кон Лондонскиот клуб на кредитори и делумно за зајакнување на девизните резерви на Република Македонија.

Веднаш по емитирањето, Еврообврзницата почна да котира на Лондонската берза. Цените по кои Еврообврзницата се тргуваше на секундарниот пазар се прикажани во графикон бр. 14. Како што може да се забележи од графиконот на почетокот, односно веднаш по издавањето на Еврообврзницата, тргувањето со истата се одвива по релативно високи цени што се должи на заинтересираноста на странските инвеститори за обврзницата како и позитивните случувања во Р. Македонија, како што беше добивањето кандидатски статус за пристап кон Европската унија. Овој тренд се одржува до крајот на март 2006 година, но од почетокот на април трендот е опаѓачки, односно странските инвеститори нудат пониски цени за македонската обврзница. Овој опаѓачки тренд може да се протолкува како внимателност на инвеститорите поради парламентарните избори во Р. Македонија.

III.2. Откуп на долгот кон Лондонскиот клуб на кредитори

Со цел подобрување на структурата на должничкото портфолио, во јануари 2006 година беше извршен целосен откуп на долгот кон Лондонскиот клуб на кредитори. За оваа операција беа искористени средствата од емисијата на Еврообврзницата.

Со откупот на долгот кон Лондонскиот клуб на кредитори беа постигнати следниве позитивни ефекти:

- **Подобрување на каматната структура на јавниот долг и реализирање на големи заштеди во Буџетот во наредните години.**

Генерално, Буџетот на Република Македонија преку оваа трансакција во следните 7 години би имал заштеда од вкупно 123.23 милиони ЕУР, и тоа под претпоставка дека условите на меѓународниот пазар би останале непроменети од моментните (што практично е понереална варијанта, бидејќи сите поголеми инвестициони банки предвидуваат дека каматната стапка на доларот ќе продолжи да расте - што и се случуваше во минатите месеци - а со тоа и трошокот кој би го имала РМ за отплата на долг со варијабилна камата во следните години). Дополнително се подготвија и одредени анализи, односно сценарија доколку условите на меѓународниот пазар се променат, од кои може да се забележи дека Буџетот на РМ би бил уште повеќе изложен на трошок ако во блиска иднина доларот зајакнува во однос на еврото. Анализите ја потврдуваат уште поголемата економската оправданост од оваа трансакција, при променети услови на меѓународниот пазар (истовремен пораст на каматните стапки и апрецијација на доларот) што изразено во бројки претставува заштеда вкупно од околу 130 - 150 милиони ЕУР, односно од 9 до 29 милиони ЕУР годишна заштеда во зависност од анализираната година и сценарио. Со емисијата на Еврообврзницата и откупот на долгот кон Лондонскиот клуб на кредитори, се остварија заштеди во буџетот, поради зголемувањето на каматните стапки на меѓународниот пазар, така, доларскиот шестмесечен ЛИБОР во октомври 2006 година изнесува 5,37% , во однос на јануари 2006 година, кога истиот изнесуваше 4,94%;

- **Подобрување на профилот на должничкото портфолио на државата**, од причина што Еврообврзницата претставува стандарден инструмент во портфолиото на јавниот долг, кој е препознатлив на меѓународната сцена и со нејзиното воведување се врши замена на долг со полоша репутација. На тој начин преку воведувањето на Еврообврзниците, покрај стандардните државни хартии од вредност, Република Македонија се здобива со подобар benchmark во своето должничко портфолио;
- Со замената на постојниот долг со пократок рок (7 години) со Еврообврзниците со рочност од 10 години **се продолжува рочноста на должничкото портфолио** на Република Македонија која е и една од целите утврдени во Стратегијата за управување со јавен долг за период од 2006 до 2008 година;

- **Одбегнување на одредени видови на пазарен ризик, особено ризик од промена на каматните стапки и ризик од промена на девизниот курс;**
Со оваа трансакција се овозможи замена на долг со варијабилна каматна стапка која на меѓународните пазари има тренд на пораст, во долг со фиксна каматна стапка од 4,625%, што споредено со другите земји од регионот може да се смета како релативно поволна. Исто така, беше реализирана и една од целите утврдени во Стратегијата за управување со јавен долг - континуирано зголемување на долгот деноминиран во ЕУР за сметка на останатите странски валути, односно долг кој беше деноминиран во УСД беше заменет со долг во ЕУР.

III.3. Петта емисија на обврзниците за денационализација

Врз основа на Законот за издавање на обврзници на Република Македонија за денационализација („Службен весник на Република Македонија” број 37/2002), на 13.3.2006 година беше емитувана петтата обврзница за денационализација во износ од 34 милиони ЕУР (согласно со издадениот проспект). Условите под кои е издадена оваа обврзница се идентични како и за првите четири емисии, односно рок на достасување 10 години со фиксна каматна стапка од 2%. Првата рата за оваа обврзница достасува на 1.6.2007 година.

Обврзниците за денационализација котираат на Македонската берза АД Скопје. Тргувањето со обврзниците од оваа емисија започна на 16.3.2006 година (графикони бр.9, бр.10, бр.11 и бр.13).

III.4. Континуирани државни хартии од вредност

III.4.1. Примарен пазар на ДХВ

Политиката на континуирано издавање на државните хартии од вредност (ДХВ) продолжува и во текот на 2006 година. Притоа, фокусот на истата беше ставен главно на:

- Зголемување на емисиите на ДХВ

Состојбата на издадени ДХВ на 31.12.2005 година изнесуваше 4,28 милијарди денари и до декември 2006 година беше зголемена за околу 1,38 милијарди и на 31.12.2006 година истата изнесуваше 5,66 милијарди денари. Имено, вкупниот износ на издадени ДХВ во периодот јануари-декември 2006 година изнесува 10,31 милијарди денари, додека износот на нето емисиите во истиот период изнесуваше 2,02 милијарди денари.

•Зголемување на рочноста на ДХВ

Во периодот јануари-декември 2006, се издадени 3, 6 и 12-месечни државни записи, како и две 2-годишни државни обврзници и една 3-годишна државна обврзница. Во креирањето на политиката на издавање на ДХВ посебен акцент беше ставен на зголемувањето на нивната рочност, односно се понудија поголеми износи на државни хартии од вредност со подолга рочност за сметка на 3-месечните државни хартии од вредност.

•Зголемување на атрактивноста на ДХВ и проширување на базата на инвеститори

Како резултат на промотивната кампања за инвестирање во ДХВ и на збогатувањето на портфолиото со државни хартии од вредност од различни рочности, особено на оние со подолга рочност интересот кај инвеститорите постојано бележи нагорен тренд. Тоа може да се забележи и од побарувачката и реализацијата на одржаните аукции на државни хартии од вредност (графикон бр.5).

Како резултат на зголемената побарувачка, каматните стапки на ДХВ бележат континуирано опаѓање и истите до декември 2006 година паднаа во просек од 1 до 2 процентни поени во зависност од нивната рочност. Притоа, најголем пад е забележан кај 3-месечните државни хартии од вредност кој се должи како на големата побарувачка за хартиите од вредност, која во овој период со исклучок на неколку аукции двојно ја надминуваше понудата, така и на поголемата доверба на инвеститорите во државата (графикон бр.6).

Во реализираните државни хартии од вредност во овој период доминантно е учеството на банките, но и учеството на останатите субјекти на пазарот на државни хартии од вредност како што се осигурителните компании, штедилници, фирми, а исто така и учеството на физички лица е задоволително. (графикон бр.7).

III.4.2. Секундарен пазар на ДХВ

Паралелно со натамошниот развој на примарниот пазар се развиваше и секундарното тргување на државните хартии од вредност. Тргувањата се реализираат на Македонската берза АД Скопје и на пазарот преку шалтер (ОТС).

Една од значајните новини беше донесувањето на **Правила за начин и постапка за тргување и порамнување на трансакции со хартии од вредност на пазари преку шалтер** ("Службен весник на РМ" бр. 71/06), со кои се овозможува тргување и со државните обврзници (освен обврзниците издадени за исплатување на депонираните девизни влогови на граѓаните и обврзниците за денационализација) на пазарот преку шалтер. Овие правила влегоа во сила од 01.07.2006 год. со што профункционира и се заокружи уште еден сегмент од пазарот на државни хартии од вредност. Тргувањето на пазарите преку шалтер не е оптоварено со трансакциони трошоци, а порамнувањето на хартиите се врши во реално време. Во периодот јануари-декември 2006 година се извршени 19 трансакции на државни записи и 98 трансакции на државни обврзници на пазарот преку шалтер (графикон бр.12 и 13).

III.4.3. Воведување на ДХВ за монетарни цели

Министерството за финансии во договор со НБРМ, во март 2006 година започна со издавање на државни хартии од вредност за монетарни цели. До декември 2006 година се одржаа вкупно 20 аукции на државни хартии од вредност за монетарни цели кои се емитуваа на редовните аукции на државни хартии од вредност и ги имаа истите карактеристики како и редовните државни хартии од вредност.

Состојбата на издадени ДХВ за монетарни цели заклучно со 31.12.2006 година изнесува 4,64 милијарди денари. Од друга страна, состојбата на вкупно издадени тримесечни ДХВ заклучно со декември 2006 година изнесува 5,99 милијарди денари.

Основен мотив за издавање на државни хартии од вредност за монетарни цели е постепено укинување на пазарната сегментација на пазарот на државни хартии од вредност, односно меѓу благајничките записи на НБРМ и државните записи на Министерството за финансии и создавање на хомоген пазар на државни хартии од вредност. Истовремено, НБРМ ќе биде во можност подобро да ги следи пазарните сигнали од учесниците и да го зајакне својот трансмисионен механизам, истовремено зголемувајќи ја респонзивноста на банките на активностите преземени од страна на монетарните власти.

III.5. Предвремен откуп на Континуираната државна обврзница бр.2

Министерството за финансии на 29.12.2006 година изврши предвремен откуп на 5-годишната Континуирана државна обврзница бр.2 издадена во 2005 година во износ од 716 милиони денари. Целиот износ на оваа обврзница е во сопственост на Народната банка на Р.Македонија и беше издадена за покривање на загубата. Откупот на обврзницата се изврши по номинален износ, при што беше исплатен и достасаниот купон за изминатата година во износ од 53 милиони денари. Министерството за финансии се одлучи на овој чекор врз основа на моментната поволна буџетска позиција, како и на фактот дека со предвремениот откуп во наредните четири години Министерството за финансии ќе има годишни каматни заштеди во износ од 53 милиони денари или вкупно 212 милиони денари.

III.6. Новосклучени заеми во 2006 година

• Заем за финансирање на проектот Брод Гнеотино

Во април 2006 година Владата на Република Македонија ја донесе Одлуката за задолжување на А.Д за производство на електрична енергија – Електрани на Македонија – Скопје кај Стопанска банка А.Д Скопје, за финансирање на проектот "Брод Гнеотино" во износ од 4.557.896,00 евра под следните услови:

- рок на отплата: 6,5 години во 78 месечни рати;
- каматна стапка: Еурибор (1м) + 4% поени годишно;
- Месечна пресметка и наплата на камата;

–Провизија за управување со кредитот во висина од 1%.

•Заем за Проектот за имплементација на реформите во правниот и судскиот систем и институционална поддршка

Во мај 2006 година Собранието на Република Македонија го изгласа Законот за задолжување на Република Македонија со заем кај Меѓународната банка за обнова и развој по Договор за заем за Проектот за имплементација на реформите во правниот и судскиот систем и институционална поддршка. Проектот за имплементација на реформите во правниот и судскиот систем ќе биде имплементиран во наредните 5 години од страна на Министерството за правда и се состои од следните компоненти:

- Градење на институционални капацитети;
- Подобрување на судската инфраструктура;
- Подобрување на судските информатички системи, и
- Обезбедување на консултантски услуги и обука за зајакнување на аналитичкиот капацитет на единица за спроведување на проектот.

Заемот е одобрен во износ од 10.000.000 ЕУР, со следните услови:

- рок на отплата: 17 години;
- грејс период: 5 години;
- каматна стапка: ЛИБОР + 0,75% поени годишно;
- провизија за ангажирани и неповлечени средства: 0,75% годишно;
- заемот ќе се отплаќа во 24 полугодишни ануитети почнувајќи од 15 септември 2011 година, заклучно со 15 март 2023 година.

За реализација на Договорот за заем по Проектот за имплементација на реформите во правниот и судскиот систем и институционална поддршка е надлежно Министерството за правда.

Корисници на средствата од заемот се Министерството за правда и Судскиот совет.

•Заем за реализација на втората фаза од Програмата за рационализација на управувањето и модернизација на биомедицинската технологија во здравствениот сектор

Во мај 2005 година беше потпишан Договорот за задолжување на Република Македонија кај Владата на Република Италија, согласно со донесениот Закон за задолжување на Република Македонија кај Владата на Република Италија, за реализација на втората фаза од Програмата за рационализација на управувањето и модернизација на биомедицинската технологија во здравствениот сектор, (Службен весник на РМ" број 112/2005). Заемот е одобрен во износ од 2.582.285 ЕУР, и ќе се користи под следниве услови:

- Камата: 0,00 %;
- Период на отплата: 39 години;

- Грејс период вклучен во периодот на отплата: 19 години.

Со средствата од заемот ќе биде набавувана опрема за здравствени организации чии потреби се претходно утврдени и дефинирани.

Инаку, на оваа фаза и претходеше фазата која имаше цел да го унапреди системот за одржување и управување на медицинската опрема во Р. Македонија. Таа фаза беше завршена со искористување на грант средства во висина од 1.291.143,00 ЕУР.

• **Заем за набавка на опрема за површинскиот коп на јаглен Брод Гнеотино**

Се работи за задолжување на Акционерското друштво за производство на електрична енергија Електрани на Македонија – АД ЕЛЕМ Скопје кај „Кредитната банка за обнова,, (Kreditanstalt fuer Wiederaufbau – Kfw) од Франкфурт на Мајна, СР Германија, во износ од 16.300.000 евра, под следните услови:

– камата 4,57% годишно;

– провизија на ангажирани и неповлечени средства од 0,25% годишно;

– еднократна провизија за управување со заемот од 1%;

– период на отплата од 11 години, и

– грејс период вклучен во периодот на отплата од една година и шест месеци.

За ова задолжување е донесен закон за задолжување кој е објавен во (“Службен весник на Р.М“ бр. 57, 2006 година).

III.7. Издадени гаранции во 2006 година

• **Гаранција за Проектот за реформа на Македонски железници**

Во февруари 2006 година државата издаде гаранција за кредитот кој Меѓународната банка за обнова и развој го одобри на Македонски железници, за реализација на Проектот „Реформа во Македонски железници“.

Заемот во износ од 15 милиони ЕУР е доделен под услови на Меѓународната банка за обнова и развој - Светската банка, односно рок на отплата 17 години со вклучен грејс период од 5 години и каматна стапка ЛИБОР + 0.75% (со варијабилан распон).

Проектот ќе биде поделен на две единствени категории и тоа: **ДЕЛ А** кој се состои од подобрување на ефикасноста на инфраструктурните капацитети во кој дел ќе припаднат набавките кои ЈП “Македонски железници” Ц.О.- Скопје ќе ги извршува во прво време, а потоа неговиот наследник, односно новото претпријатие за железничка инфраструктура и **ДЕЛ Б** кој се состои од преобразба, подобрување на ефикасноста на транспортниот дел, во кој ќе припаднат набавките кои ЈП “Македонски железници” Ц.О - Скопје ќе ги реализира во прво време, а потоа неговиот наследник, односно новото претпријатие за транспорт. За таа цел, согласно со донесениот Закон за трансформација на ЈП Македонски железници Ц.О. Скопје, ќе се формираат две нови компании и тоа:

• Јавно претпријатие за железничка инфраструктура "Македонски железници"-Скопје; и

• Акционерско друштво за транспорт "Македонски железници Транспорт ." -Скопје.

•Гаранција за Проектот за АД МЕПСО - пренос на електрична енергија и управување со електроенергетскиот систем

Во март 2006 година беше издадена државна гаранција со која се гарантира намирувањето на обврските и исполнувањето на одредбите од Договорот за заем наменет за Проектот за АД МЕПСО, кој се склучи меѓу АД МЕПСО - Пренос на електрична енергија и управување со електроенергетскиот систем, во државна сопственост и Меѓународната банка за обнова и развој. Одобрениот заем е во износ од 20.700.000 ЕУР, со рок на отплата од 17 години, вклучен грејс период од 5 години и каматна стапка од ЛИБОР+0,75%.

•Гаранција за кредит од DEPFA BANK за имплементација на Проектот ХЕЦ”Св.Петка” од страна на АД”Рико” Љубљана

Во мај 2006 година Собранието на Република Македонија донесе Закон со кој се гарантира намирувањето на финансиските обврски од Договорот за заем наменет за Проектот ХЕЦ-Св.Петка, кој се склучи помеѓу АД ЕЛЕМ и DEPFA Investment Bank limited. Одобрениот заем е во износ од 41.037.621 ЕУР, со следниве услови на плаќање:

- камата ЕУРИБОР:+2,75% годишно;
- провизија за ангажирани и неповлечени средства: 0,80% годишно;
- рок на отплата: 16 години;
- грејс период вклучен во периодот на отплата: три години и шест месеци;
- казнена камата ЕУРИБОР:+4,75%.

Во Договорот, исто така, е предвидена можноста АД ЕЛЕМ и DEPFA да може да се договарат варијабилната каматна стапка да биде заменета со фиксна каматна стапка.

IV. Преглед на целите и квантитативните таргети

При анализа на целите, мерките и таргетите за 2006 година, не е земен предвид долгот на монетарните власти, односно сите цели и таргети се следени и анализирани според Законот за јавен долг, според кој долгот на Народната банка на Р. Македонија како и државните записи за монетарни цели не влегуват во вкупниот јавен долг. Ова од причина што таргетите и целите утврдени во Стратегијата за управување со јавен долг се дефинират само од аспект на фискалната политика, а не и од аспект на монетарната политика.

IV.1. Преглед на квантитативните таргети

Со цел да се следи имплементацијата на Стратегијата за управување со јавен долг за период од 2006 до 2008 година, во следната табела е направена споредба на главните параметри на портфолиото на јавниот долг заклучно со декември 2005 година и декември 2006 година, со таргетите утврдени во Стратегијата.

Табела бр.1
Споредба на портфолиото на јавниот долг и квантитативните таргети утврдени во Стратегијата

Таргети	Параметри на портфолиото заклучно со декември 2005 година	Параметри на портфолиото заклучно декември 2006 година	Таргети утврдени во Стратегијата за 2006 година
Однос меѓу вкупниот јавен долг и БДП (графикон бр. 1)	44.05%	34,9%	37%-41%
Однос меѓу долгот на општа влада и БДП (графикон бр. 1)	40.89%	31,8%	35%-38%
Однос меѓу вкупно гарантираниот долг и БДП (графикон бр. 2)	3.05%	2,88%	3,8%-4,1%
Нови задолжувања (табела бр.2)	125.5 мил.ЕУР	136,9 мил.ЕУР	180 мил. ЕУР
Однос меѓу надворешен и внатрешен јавен долг (графикон бр. 3)	надворешен долг-69.7% внатрешен долг-30.3%	надворешен долг-67,3% внатрешен долг-32,7%	Надворешен долг-66% внатрешен долг-34%
Однос меѓу долгот во странска и домашна валута(графикон бр. 4)	во странска валута-94% во домашна валута-6%	во странска валута-92,4% во домашна валута-7,6%	во странска валута-92% во домашна валута-8%
Состојба на вкупно гарантираниот јавен долг (графикон бр.2)	137.7мил.ЕУР	144,67 мил.ЕУР	175 мил.ЕУР

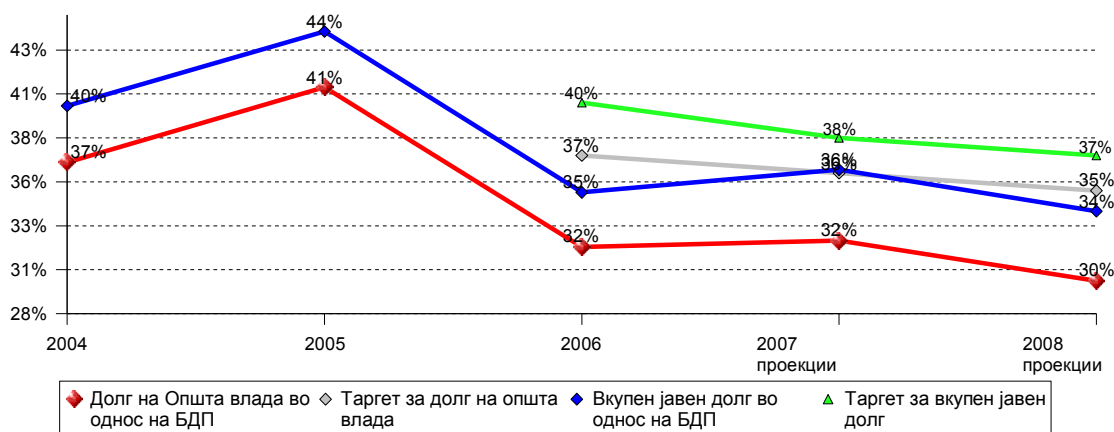
Извор:МФ и НБРМ

IV.1.1. Јавен долг во однос на БДП

Според таргетот утврден во Стратегијата за управување со јавен долг во период од 2006 до 2008 година јавниот долг во однос на БДП има тенденција на континуирано намалување и ќе се движи во рамките од 37% до 41%, додека во рамките на општата влада ќе има тенденција на намалување движејќи се во рамките од 35% до 38% од БДП.

Во декември 2005 година овој сооднос изнесуваше 44.1% додека во рамките на општата влада 40.9 %. Зголемувањето на јавниот долг во 2005 година се должи на емитувањето на првата Еврообврзница во износ од 150 мил.ЕУР кој износ во јануари 2006 година се искористи за откуп на долгот кон Лондонскиот клуб на кредитори, при што дојде до неутрализирање на овој пораст на долгот.

Графикон бр.1
Споредба на односот јавен долг/БДП и таргетите

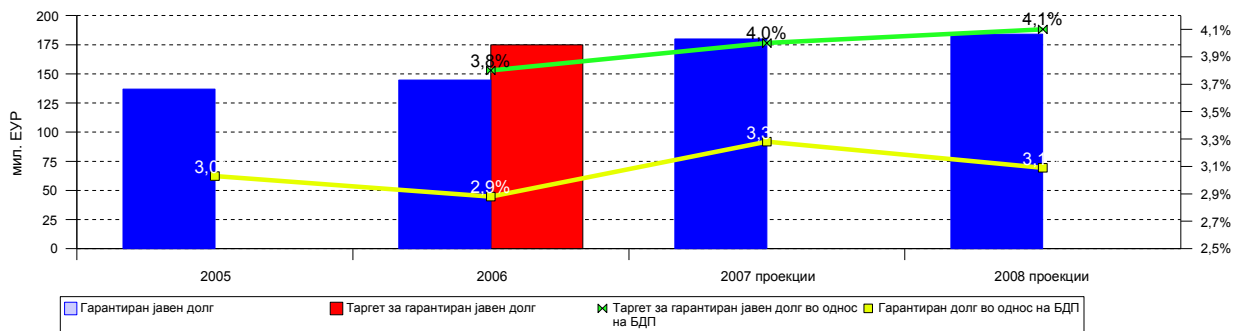

Извор: МФ и НБРМ

IV.1.2. Гарантиран долг во однос на БДП

Согласно со лимитите за издавање на гаранции во период од 2006 до 2008 година се очекува тренд на незначителен пораст на издадени гаранции и тоа во рамките од 3.8% до 4.1% од БДП. Според направените анализи заклучно со декември 2006 година реалната состојба на издадените гаранции е во границите на утврдените таргети. Иако процентуалното учество на гарантираниот долг во однос на БДП бележи благо зголемување, сепак во наредниот период се очекува овој процент да се намали со постепено отплатување на гарантираниот долг, како и водење на рестриктивна политика при издавање на нови гаранции.

Графикон бр.2
Споредба на односот гарантиран долг/БДП и таргетите

Извор: МФ и НБРМ

IV.1.3. Нови задолжувања

Вкупниот износ на новите задолжувања во 2006 година согласно со Стратегијата се очекуваше да изнесува 180 мил. ЕУР, од кои 49 мил. ЕУР по основа на емисија на континуирани државни хартии од вредност, а остатокот од 131 мил. ЕУР по основа на задолжување во странство. Заклучно со декември 2006 година задолжувањата по основа на внатрешен јавен долг изнесуваат вкупно 50,76 мил. ЕУР, додека надворешното задолжување изнесува 86,14 мил.ЕУР. Според тоа износот на новите задолжувања е во рамките на поставениот таргет во Стратегијата за управување со јавен долг (2006-2008).

Табела бр.2
Нови задолжувања по основа на внатрешен и надворешен јавен долг
во мил.ЕУР

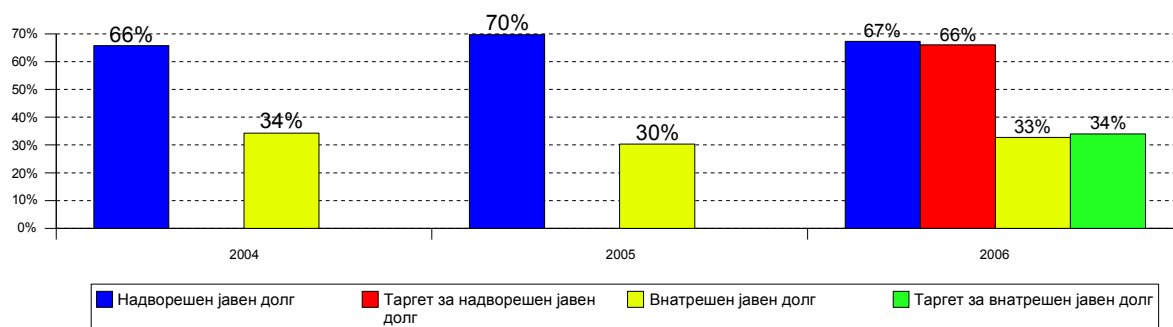
	Јан-дек-2006	Таргет за јан-дек- 2006
Надворешно задолжување	86,14	131,00
Внатрешно задолжување	50,76	49,00
Вкупно задолжување	136,9	180,00

Извор: МФ и НБРМ

IV.1.4. Однос меѓу внатрешниот и надворешниот јавен долг

Односот меѓу внатрешниот и надворешниот јавен долг изнесува 33% наспроти 67%, што значи дека до 2008 година се очекува да се постигне утврдениот таргет и тоа 34% наспроти 66%. Во наредниот период, целта на управувањето со јавниот долг е постепено да се намали надворешниот јавен долг за сметка на внатрешниот јавен долг.

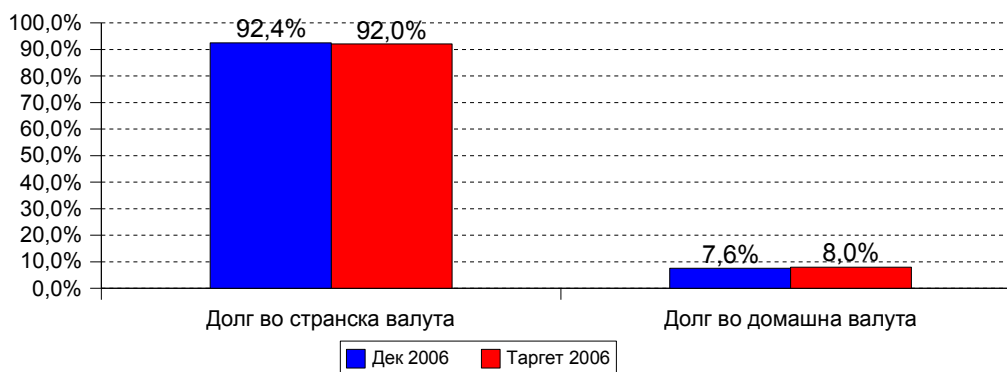
Графикон бр.3
Споредба на односот внатрешен/надворешен јавен долг и таргетите за 2006 год.

Извор: МФ и НБРМ

IV.1.5. Долг во странска и домашна валута

Графикон бр. 4
Споредба на односот вкупен јавен долг во домашна/странска валута и таргетот за 2006 год.

Извор: МФ и НБРМ

IV.2. Преглед на целите

Табела бр.3

Споредба на портфолиото на јавниот долг и целите утврдени во Стратегијата за управување со јавниот долг

Цели на Стратегијата	Таргети на Стратегијата за управување со јавен долг
Постепено зголемување на долгот со фиксна каматна стапка	до 2008 долгот со фиксна каматна стапка да се движи помеѓу 70% до 80% од вкупниот јавен долг (графикон бр.19)
Зголемување на дел од долгот деноминиран во денари	до 2008 долгот во домашна валута да се движи помеѓу 15% до 20% од вкупниот јавен долг (графикони бр.20)
Зголемување на делот на долгот деноминиран во ЕУР	до 2008 долгот во валута ЕУР да достигне до 60% од вкупниот јавен долг (графикон бр.)
Зголемување на учеството на внатрешниот јавен долг со истовремено намалување на надворешното задолжување	(графикони бр. 3 и бр.18)
Зголемување на делот на пазарните инструменти, со постепено намалување на заемите од официјалните кредитори	до 2008 год. да се зголеми задолжувањето со хартии од вредност наспроти задолжувањето со кредити (графикон бр.21)
Продолжување на рочноста на јавниот долг	вкупната рочност на долгот треба да биде подолга од 5 години
Искористување на можностите за предвремена отплата на јавниот долг	Постигнување на поволна валутна, каматна и рочна структура како и изедначен профил на отплати на јавниот долг
Обезбедување профил на непречени отплати	да нема голема концентрација на плаќања во една година (графикони бр.15, бр.16 и бр.17)
Рестриктивен пристап при нови задолжувања или издавање на државни гаранции	намалување на издадените гаранции и финансирањето на јавните проекти (графикон бр.29 и бр.31)

Извор:МФ

V. Активности во управувањето со јавниот долг

V.1. Повлечени средства по основа на надворешен долг

Табела бр.4
Повлекувања по основа на веќе склучени и новосклучени кредити
во милиони ЕУР

	Повлекувања во квартал 1	Повлекувања во квартал 2	Повлекувања во квартал 3	Повлекувања во квартал 4	Вкупно 2006	Повлекувања според Стратегијата	Разлика
Јавен сектор	8,3	15,2	29,5	33,1	86,1	131,7	-45,6
Влада на Република Македонија	4,3	15,1	18,0	11,2	48,6	91,9	-43,4
Мултилатерални кредитори	2,7	11,9	14,6	7,961	37,2	68,5	-31,3
IBRD/IDA	1,2	4,9	3,6	2,23	12,0	30,3	-18,3
CEDB	0,0	1,7	0,0	0,0	1,7	3,5	-1,8
EIB	0,0	0,0	5,0	0,0	5,0	13,7	-8,7
EBRD	1,3	4,8	4,8	5,3	16,2	13,1	3,2
EU	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
IFAD	0,2	0,5	1,1	0,5	2,3	2,0	0,3
Билатерални кредитори	1,6	3,2	3,4	3,3	11,4	23,5	-12,1
Приватни кредитори	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Јавни претпријатија	4,0	0,1	11,6	21,9	32,5	39,8	-7,3
Мултилатерални кредитори	4,0	0,1	2,8	9,578	11,5	29,5	-18,0
IBRD	0,0	0,1	1,0	0,12	1,3	3,2	-1,9
EIB	4,0	0,0	0,0	3,5	7,5	3,3	4,2
CEDB	0,0	0,0	0,0	5,0	5,0	3,5	1,5
EBRD	0,0	0,0	1,8	1,0	2,8	23,0	-20,2
Билатерални кредитори	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,7	-7,7
Приватни кредитори	0,0	0,0	8,7	12,3	21,0	2,6	18,4

Извор: МФ и НБРМ

*анекс на повлечени средства по проекти

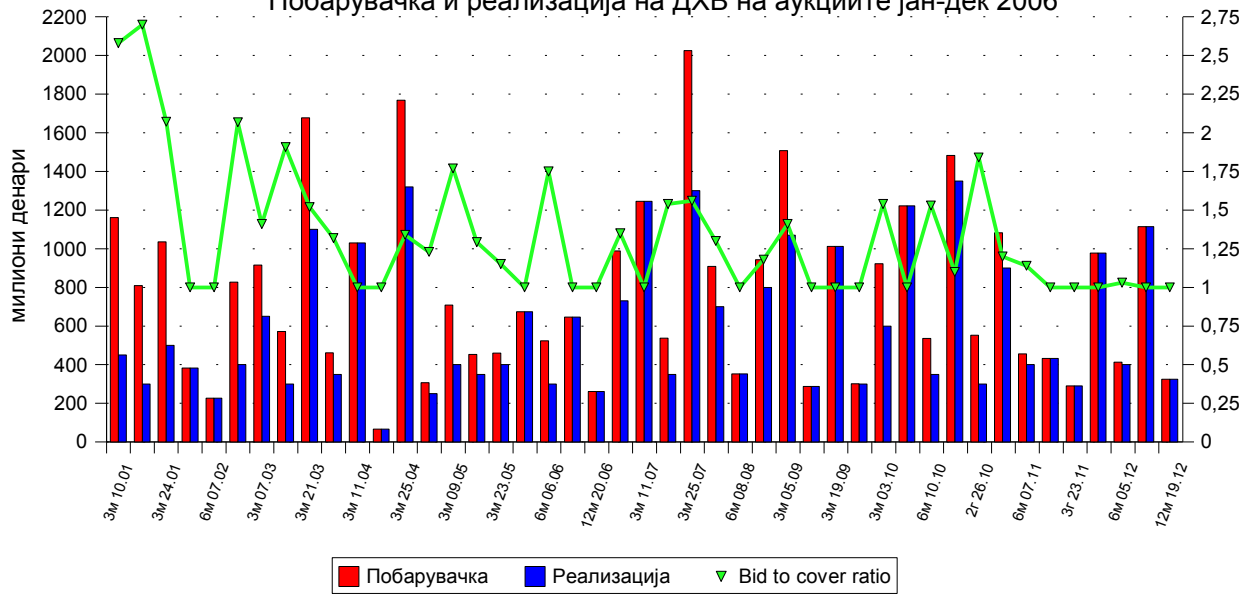
V.2. Примарен пазар на ДХВ

Табела бр. 5
Нето емисија на континуирани државни хартии од вредност и структурни обврзници
во милион ЕУР

	Јан-06	Фев-06	Мар-06	Апр-06	Мај-06	Јун-06	Јул-06	Авг-06	Сеп-06	Окт-06	Ное-06	Дек-06	Вкупно 06
Вкупно емитирани државни хартии од вредност	2,25	2,78	32,40	-4,61	8,31	3,20	-4,80	-2,83	8,33	11,73	4,66	-10,66	50,76
1 3-месечни ДЗ	-0,67	0,58	-5,58	-3,18	0,30	-1,60	-5,61	-4,82	4,02	2,41	-0,81	-2,41	-17,36
2 6-месечни ДЗ	2,92	2,20	3,18	-1,43	3,96	1,60	0,81	1,99	-0,19	4,46	0,80	1,57	21,87
3 12-месечни ДЗ			5,25			3,19			4,50			1,88	14,82
4 2-годишна ДО					4,05					4,86			8,91
5 3-годишна ДО											4,67		4,67
6 5-годишна ДО												-11,70	
7 5-та емисија на обврзница за денационализација			29,55										29,55

Извор: МФ

Графикон бр.5
Побарувачка и реализација на ДХВ на аукциите јан-дек 2006

Извор:МФ

*Bid to cover ratio- коефициент кој ја прикажува покриеноста на реализацијата со побарувачка

Табела бр.6

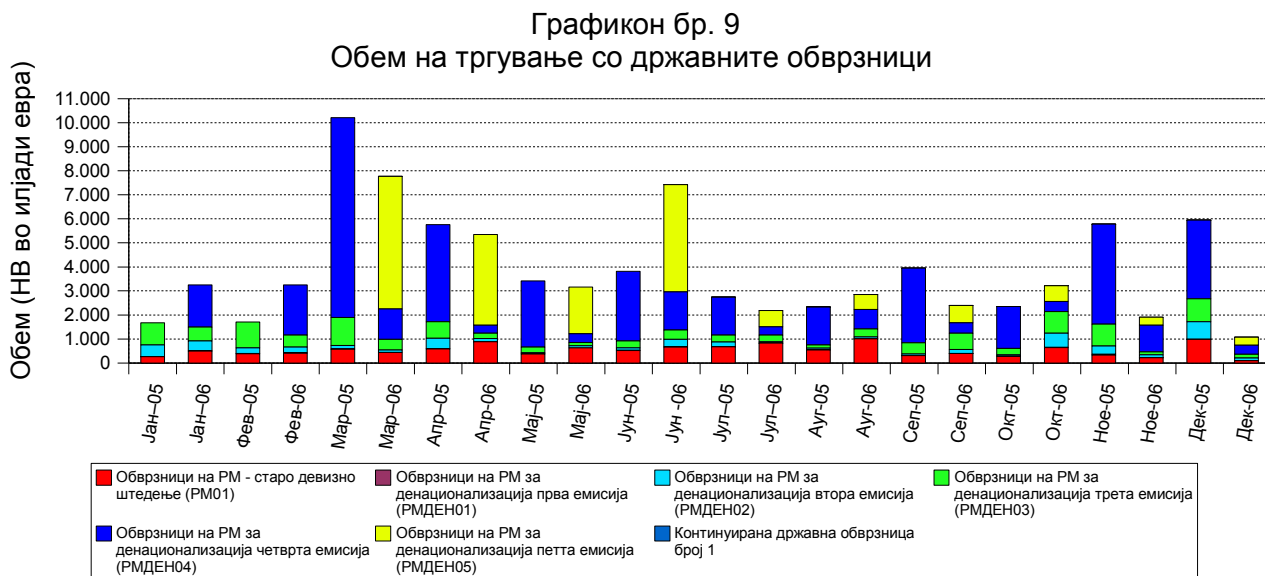
Пондерирани каматни стапки на емитувани ДХВ

Датум на одржување на аукциите	Пондерирана каматна стапка на 3-месечни ДЗ	Пондерирана каматна стапка на 6-месечни ДЗ	Пондерирана каматна стапка на 12-месечни ДЗ	Пондериран принос на 2-годишна ДО	Пондериран принос на 3-годишна ДО
Јануари 06	7,18	7,61			
Февруари 06	6,96	7,08			
Март 06	6,85	7,28	8,62		
Април 06	6,45	6,84		9,44	
Мај 06	6,11	7,13			
Јуни 06	6,54	6,92	8,66		
Јули 06	6,15	6,73			
Август 06	5,97	6,56			
Септември 06	5,98	6,97	8,66		
Октомври 06	6,27	6,88		9,33	
Ноември 06	6,13	6,84			9,62
Декември 06	6,26	7,02	8,86		

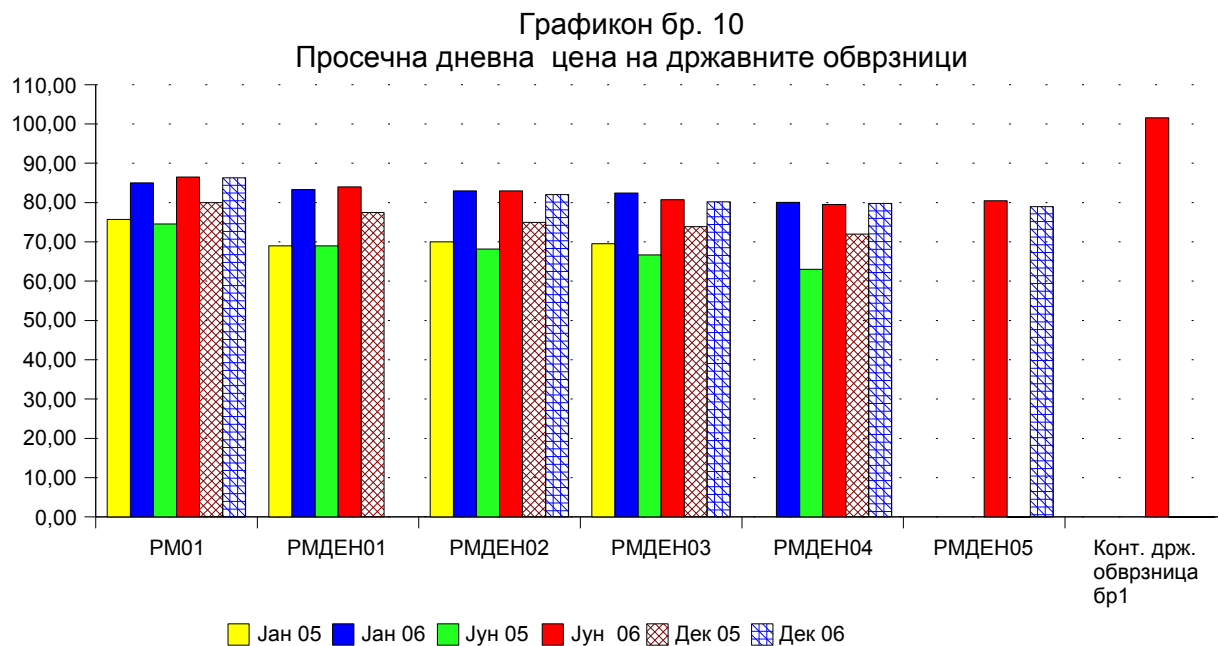
Извор:МФ

V.3. Секундарен пазар на ДХВ

V.3.1. Македонска берза АД Скопје

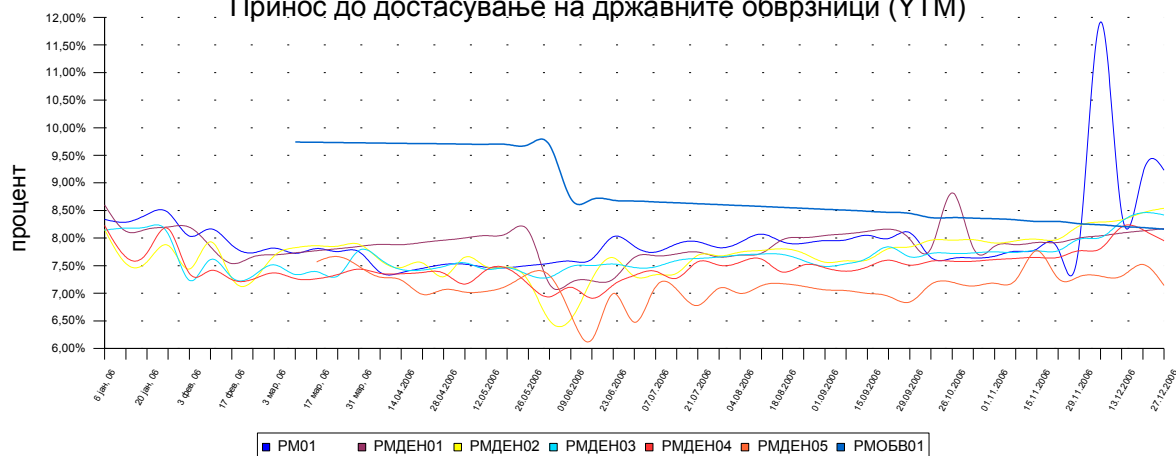

Извор: Македонска берза АД Скопје

Извор: Македонска берза АД Скопје

Графикон бр. 11
Принос до достасување на државните обврзници (УТМ)

Извор: Македонска берза АД Скопје

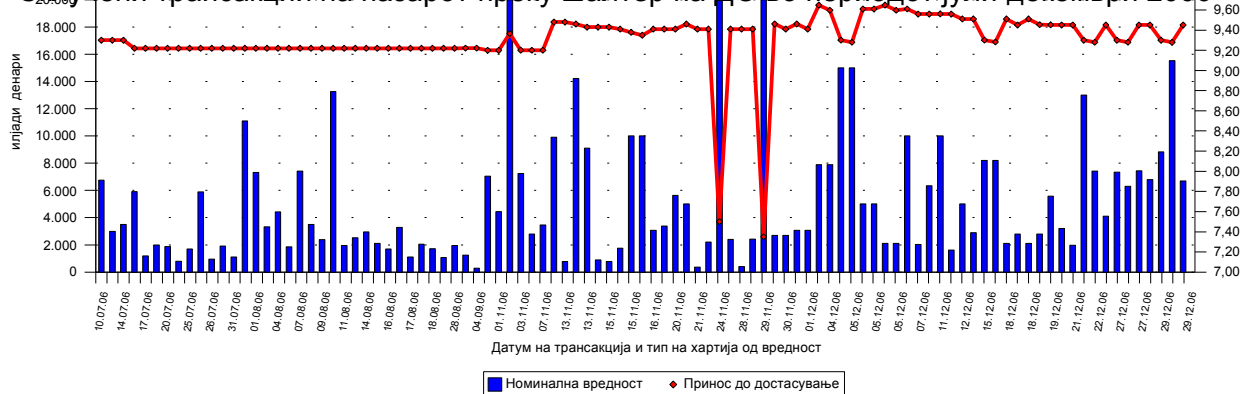
V.3.2. Пазари преку шалтер

Графикон бр. 12
Склучени трансакции на пазарот преку шалтер на ДЗ во периодот јануари-декември 2006

Извор: НБРМ

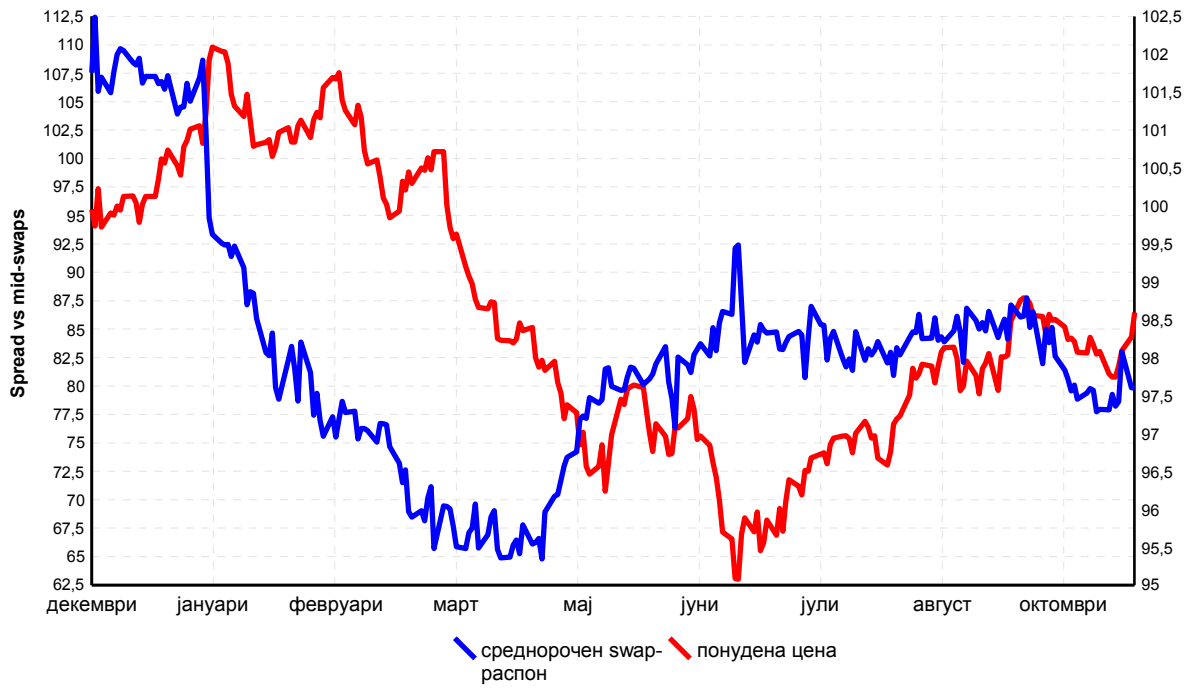
Графикон бр. 13
Склучени трансакции на пазарот преку шалтер на ДО во периодот јули-декември 2006

Извор: НБРМ

V.3.3. Меѓународен пазар на капитал

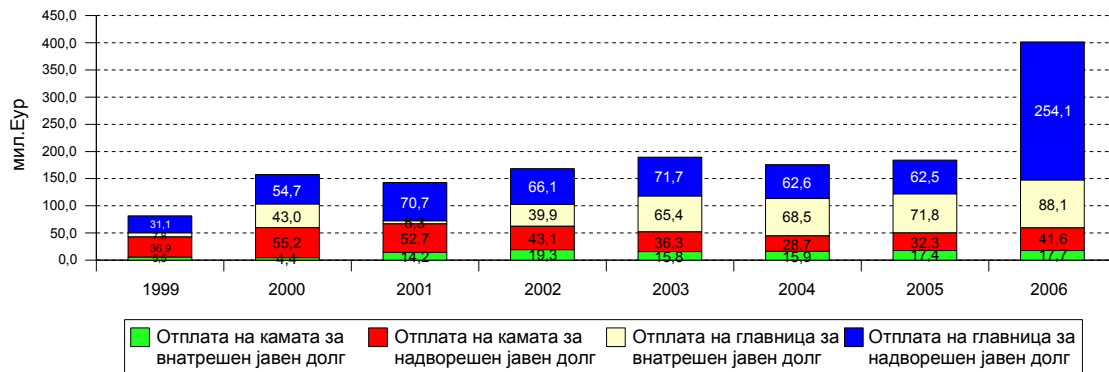
Графикон бр.14
Цена на тргување на Еврообврзницата на Р.М

Извор: Citigroup-Bloomberg

V.4. Сервисирање на вкупниот јавен долг

Графикон бр. 15
Отплата на камата и главница по основа на вкупен јавен долг

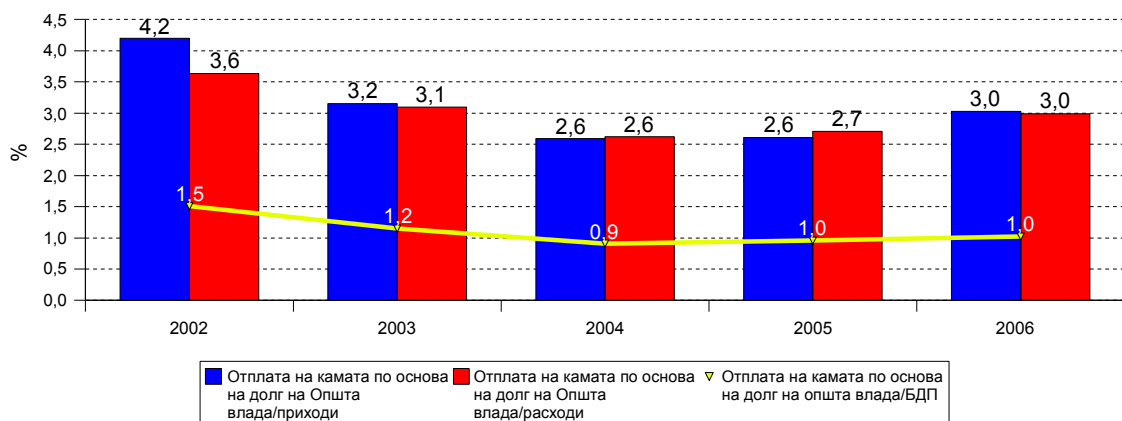
Извор: МФ и НБРМ

Табела бр.7
Отплати по основа на вкупен јавен долг за 2006 година
Во мил.ЕУР

Основ	Квартал 1 2006	Квартал 2 2006	Квартал 3 2006	Квартал 4 2006	Вкупно 2006
Камата по основа на надворешен јавен долг	12,39	6,21	9,48	13,47	41,55
Камата по основа на внатрешен јавен долг	2,27	7,26	1,28	6,84	17,65
Вкупно камата по основа на вкупен јавен долг	14,66	13,47	10,76	20,31	59,20
Главница по основа на надворешен јавен долг	206,11	10,90	21,94	15,16	254,11
Главница по основа на внатрешен јавен долг	2,14	44,43	0,00	41,49	88,06
Вкупно главница по основа на вкупен јавен долг	208,25	55,33	21,94	56,65	342,17

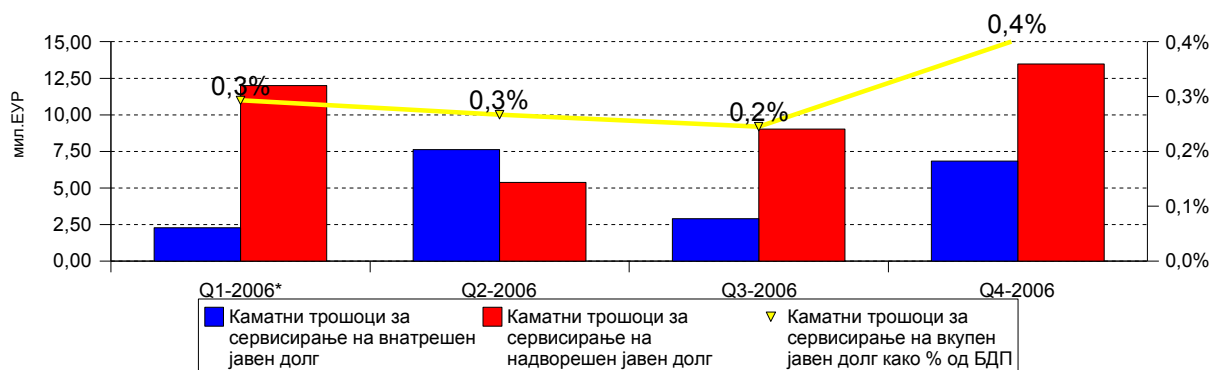
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 16
Отплата на камата во однос на приходи, расходи и БДП

Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр.17
Каматни трошоци за сервисирање на вкупниот јавен долг во 2006 година

Извор: МФ и НБРМ

*На 11.1.2006 година се изврши откупот на долгот кон Лондонскиот клуб на кредитори со средства добиени од емисијата на Еврообврзницата.

VI. Карактеристики на портфолиото на јавниот долг

VI.1. Вкупен јавен долг

Табела бр. 8

Вкупен јавен долг според GFS методологија и според Законот за јавен долг
Во мил.ЕУР

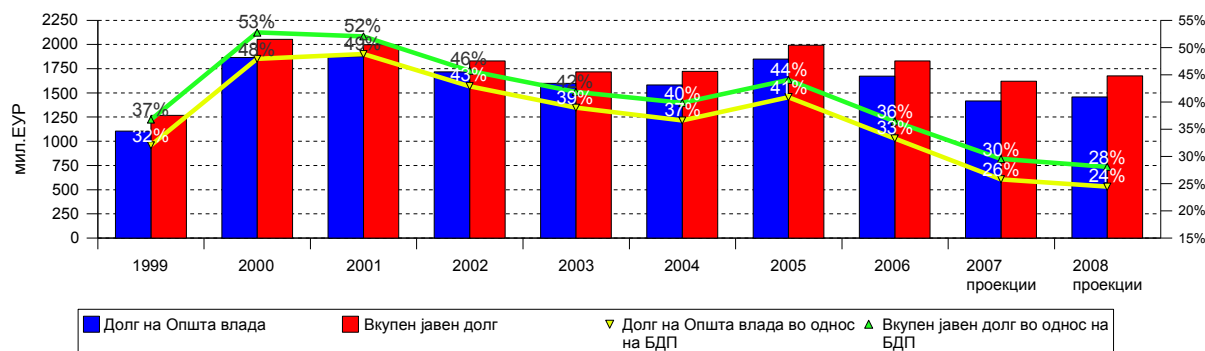
Основа		31.12.2005	31.12.2006
Надворешен јавен долг*		1.441,16	1.223,01
	Долг на општа Влада	1.245,35	1.025,19
	Централна банка	52,66	42,39
	Јавни претпријатија	143,15	155,42
Домашен јавен долг		750,39	806,48
	Долг на општа Влада	603,66	648,42
	Државни записи за монетарни цели	0,00	75,93
	Централна банка	146,74	155,26
	Јавни претпријатија**	N/A	2,80
Вкупен јавен долг според GFS методологија		2.191,55	2.029,49
	Вкупен јавен долг како % од просечен БДП	48,37	40,36
Долг на општа влада		1.848,81	1.673,61
	Долг на општа Влада како % од БДП	40,80	33,29
Вкупен јавен долг според Законот за јавен долг (со вклучени државни записи за монетарни цели)		1.992,16	1.831,83
	Вкупен јавен долг како % од просечен БДП	43,97	36,43

Извор: МФ и НБРМ

*Во декември 2005 година се емитуваше првата Евробврзница во износ од 150 мил.ЕУР, при што дојде до привремено зголемување на надворешниот јавен долг, бидејќи тие средства во јануари 2006 година беа искористени за целосен предвремен откуп на долгот кон Лондонскиот клуб на кредитори.

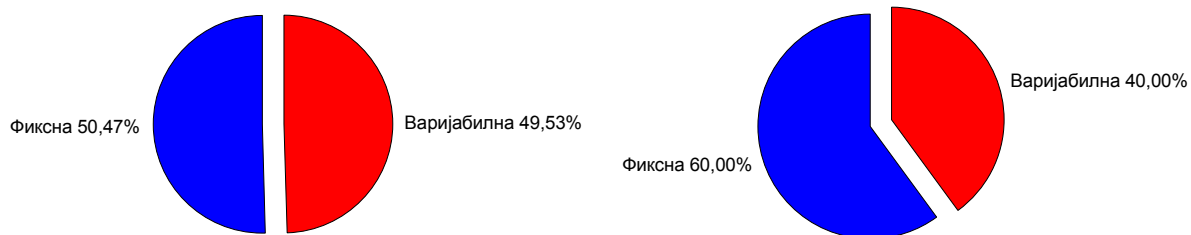
**Од април 2006 година јавните претпријатија почнаа да ги доставуваат до Министерството за финансии првите извештаи за состојбата на долгот (во согласност со Законот за јавен долг)

Графикон бр.18
Движење на јавниот долг во однос на БДП

Извор: МФ и НБРМ

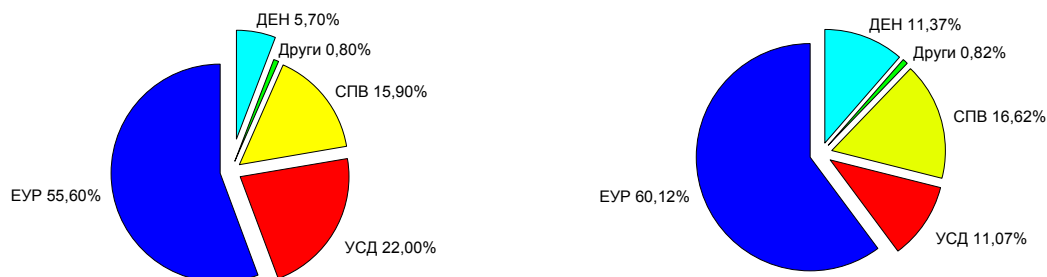
Графикон бр.19
Каматна структура на вкупниот јавен долг
31.12.2005 год. 31.12.2006 год.

Извор: МФ и НБРМ

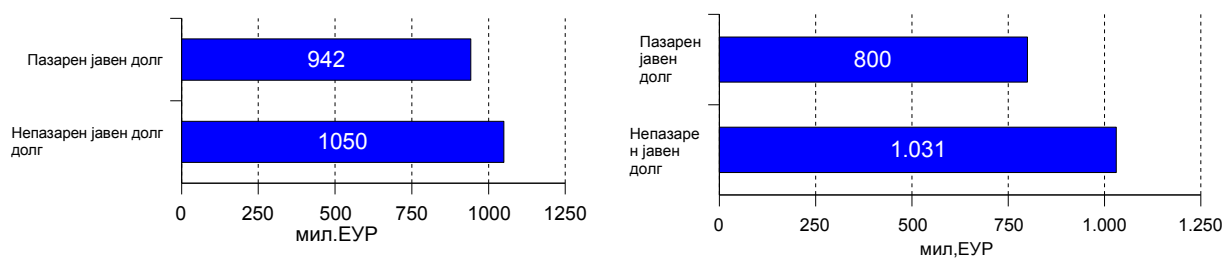
*Обврзницата за селективни кредити е бескаматен долг и не е вклучена во каматната структура на вкупниот јавен долг

Графикон бр. 20
Валутна структура на вкупниот јавен долг
31.12.2005 год. 31.12.2006 год.

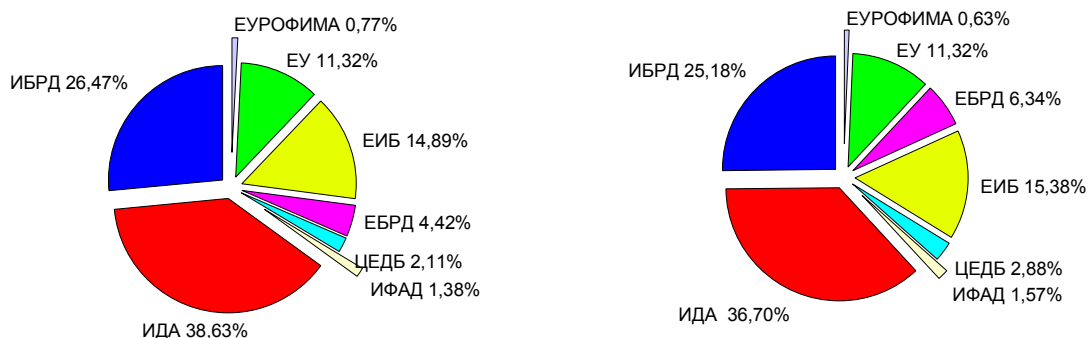
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр.21
Пазарен/непазарен вкупен јавен долг
31.12.2005 год. 31.12.2006 год.

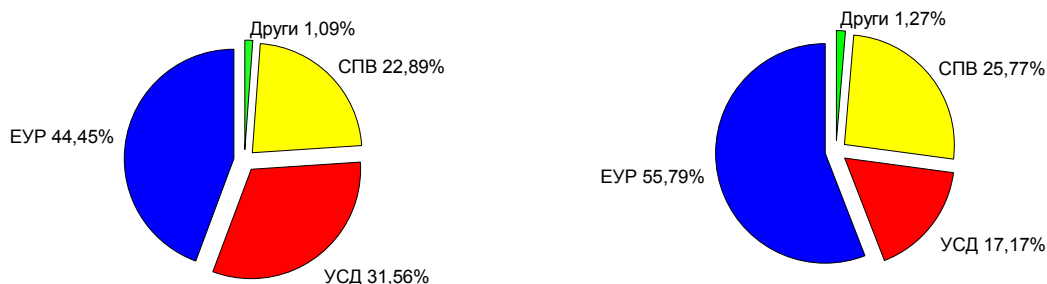
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 23
Структура на надворешниот јавен долг по мултилатерални кредитори
31.12.2005 год. 31.12.2006 год.

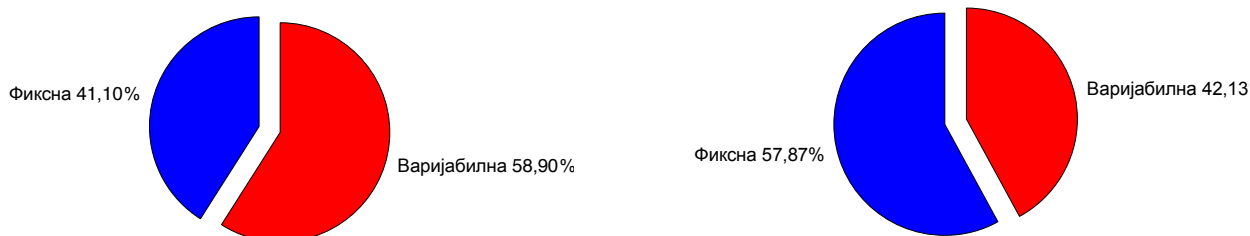
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 24
Валутна структура на надворешниот јавен долг
31.12.2005 год. 31.12.2006 год.

Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр. 25
Каматна структура на надворешниот јавен долг
31.12.2005 год. 31.12.2006 год.

Извор: МФ и НБРМ

VI.3. Внатрешен јавен долг

Табела бр. 10
Внатрешен јавен долг според GFS методологија и според Законот за јавен долг
Во мил.ЕУР

Основа	31.12.2005	Квартал 1 2006	Квартал 2 2006	Квартал 3 2006	Квартал 4 2006
Внатрешен јавен долг според GFS методологија	750,39	806,84	753,29	795,59	806,44
Внатрешен јавен долг според Законот за јавен долг (со вклучени државни записи за монетарни цели)	603,66	660,53	642,70	673,80	651,18
Долг на општа влада*	603,66	660,53	641,18	672,17	648,38
Долг на Централна влада	603,46	660,33	640,98	671,97	648,18
Структурни обврзници	533,50	559,20	512,00	508,37	479,58
Обвр. за санација на Стопанска банка	26,61	26,62	21,29	21,29	21,25
Обвр. за селективни кредити	16,98	16,99	16,98	16,98	16,95
Обвр. за приватизација на Стопанска банка	77,24	75,10	72,95	70,80	68,66
Обвр. за старо девизно штедење	306,50	306,51	280,90	280,41	254,92
Обвр. за денационализација	106,16	133,99	119,87	118,89	117,8
Континуирани државни хартии од вредност	69,96	101,12	128,98	163,60	168,6
Од кои државни записи за монетарни цели	0,00	22,89	43,64	77,26	75,9
Општини	0,20	0,20	0,20	0,20	0,2
Централна банка	146,74	146,31	110,59	121,79	155,26
Јавни претријатија	N/A	N/A	1,52	1,63	2,8

Извор: МФ

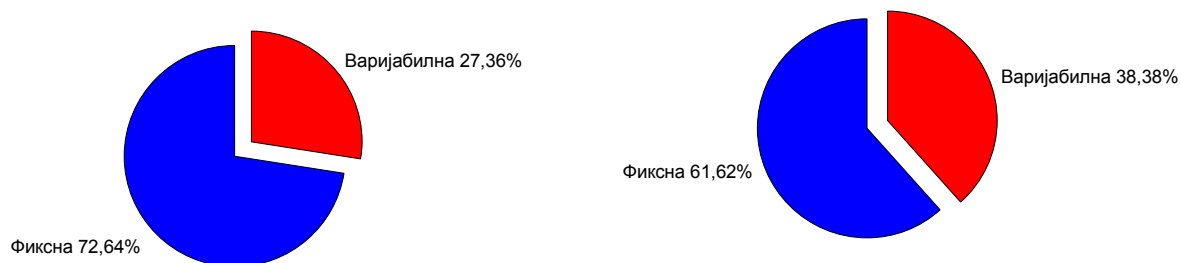
*Во долгот на централна и општа влада се вклучени државните записи за монетарни цели, кои Министерството за финансии ги издава во име и за сметка на НБРМ која ги користи при водење на монетарната политика.

Графикон бр. 26
Валутна структура на внатрешниот јавен долг
31.12.2005 год. 31.12.2006 год.

Извор: МФ

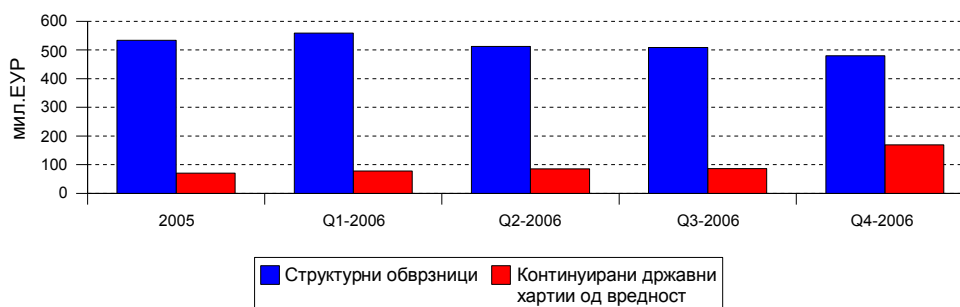
Графикон бр. 27
 Каматна структура на внатрешниот јавен долг
 31.12.2005 год. 31.12.2006 год.

Извор: МФ

*Обврзницата за селективни кредити е бескаматен долг и не е вклучена во каматната структура на внатрешниот јавен долг

Графикон бр.28
 Однос меѓу состојбата на структурните обврзници и континуираните ДХВ

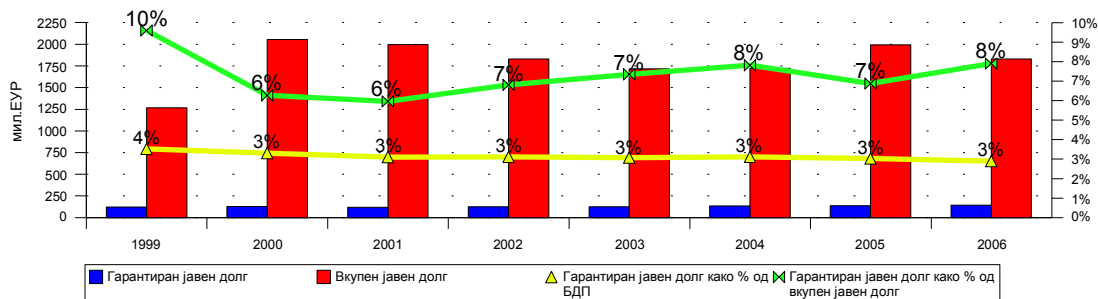

Извор: МФ

*Во март 2006 год. се емитуваше Петтата емисија на обврзница за денационализација.

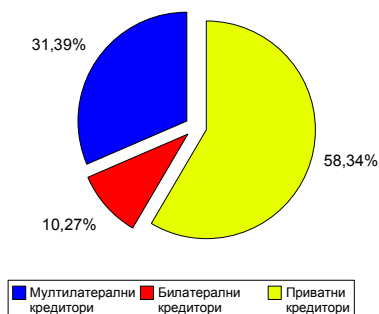
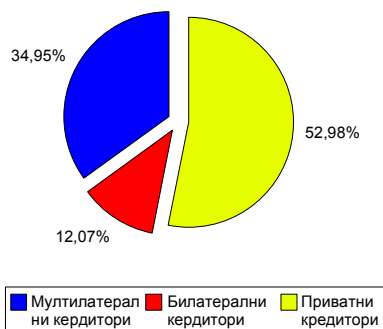
VI.4. Гарантиран јавен долг

Графикон бр.29
Состојба на гарантиран јавен долг

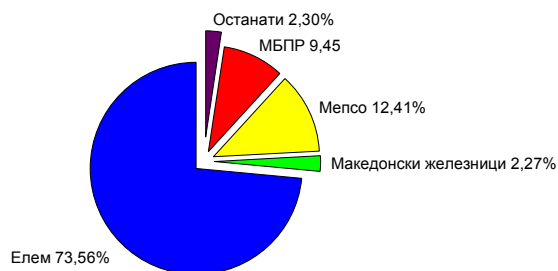
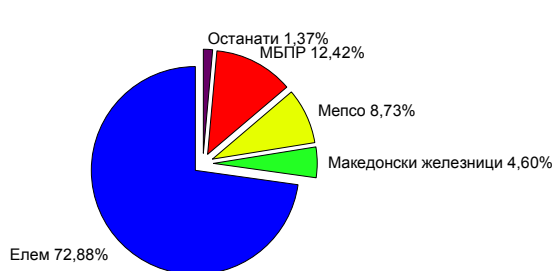
Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр.30
Гарантиран јавен долг по кредитори
31.12.2005 година 31.12.2006 година

Извор: МФ и НБРМ

Графикон бр.31
Гарантиран јавен долг по јавни претпријатија
31.12.2005 година 31.12.2006 година

Извор: МФ и НБРМ

VII. Анекси

VII.1. Анекси на повлечени средства по проекти

	Во ЕУР	Краен корисник	Повлечени средства за 2005-проеција	Повлечени средства за 2005-реализација	Индекс 5=4/3	Проектирани повлекувања според Стратегијата за управување со јавен долг 2006	Повлечени средства во 2006 год.	Индекс 12=11/10
I	1	2	3	4	5=4/3	10	11	12=11/10
Јавен сектор			151.698.012	89.640.606	59	131.755.602	86.143.108	65
Мултилатерални кредитори			127.963.785	82.997.146	65	97.971.647	53.725.633	55
1.1 ИБРД/ИДА			38.684.973	51.434.297	133	39.454.681	13.284.289	34
1.1.1	Проект за реконструкција на иригациони системи	Мин. за земјоделство	2.996.614	2.043.650	68	1.957.267	2.401.017	123
1.1.2	Електрична енергија на Р.М	АД Елем	958.499	424.372	44	0	0	0
1.1.2	TTFSE	Царина	2.630.587	2.308.068	88	729.836	608.168	83
1.1.3	Проект за развој на деца и млади	Агенција за млади и спорт	411.600	281.990	69	652.422	600.239	92
1.1.4	Проект за развој на општините и култура	Мин. за култура	1.396.500	1.885.680	135	1.304.845	1.767.778	135
1.1.5	Проект за развој на општините	Мин. за локална самоуправа	3.160.500	1.934.406	61	1.304.844	1.364.052	105
1.1.6	Проект за реструктурирање на Македонски железници	Македонски железници	1.500.000	0	0	2.200.000	37.500	2
1.1.7	Проект за реформи во судството	Мин. за правда	300.000	0	0	464.851	1.025.000	221
1.1.8	Проект за модернизација на образованието	Мини. за образование и наука	1.150.000	0	0	1.631.056	0	0
1.1.9	SPIL	Мин. за труд и соц. политика	2.021.890	972.261	48	1.957.267	1.630.526	83
1.1.10	Проект за управување со здравствен сектор	Мин. за здравство	1.569.540	71.236	5	2.038.820	260.243	13
1.1.12	FSMAL II	Мин. за финансии	19.850.000	16.456.645	83	0	0	0
1.1.13	PDPL I	Мин за финансии	0	24.400.000	0	0	0	0
1.1.11	PDPL II	Влада на РМ (МФ и НБРМ)	0	0	0	22.052.324	0	0
1.1.12	Проект за катастар и регистрација на недвижности	Државен геодетски завод	489.243	655.768	134	1.631.056	860.484	53
1.1.13	BEKIS	Мин. за економија	250.000	0	0	530.093	500.000	94
1.1.17	Проект за транспортен сектор	Фонд за патишта	0	222	0	0	0	0
1.1.14	Проект за развој на Електрична енергија	АД Менсо	0	0	0	1.000.000	2.229.281	223
1.2 ЕБРД			51.104.043	12.237.196	24	36.059.700	18.977.436	53
1.2.1	Проект за патишта II	Фонд за патишта	11.007.968	7.862.403	71	7.500.000	11.139.958	149
1.2.2	МЕАР	Мин. за финансии (786)	6.448.445	2.738.391	42	3.570.000	2.417.965	68
1.2.3	Проект за цивилна и воздушна пловидба	Управа за цив. и воздушна пловидба	6.916.113	1.571.714	23	1.989.700	2.664.766	134
1.2.4	Пренос на електрична енергија(400 kV Енергетско поврзување на Македонија-Бугарија)	АД Менсо	26.731.517	64.688	0,2	23.000.000	2.754.747	12
1.3 ЕИФ			30.325.888	16.794.130	55	17.000.000	12.500.000	74
1.3.1	Проект за патишта II (60 мил.ЕУР)	Фонд за патишта	13.331.873	8.000.000	60	13.700.000	5.000.000	36
1.3.2	ЕСМ трансстанции во Република Македонија	АД Менсо	7.460.956	1.000.000	13	3.300.000	7.500.000	227
1.3.3	Global Finance	Мин. за финансии и НБРМ	9.533.059	7.794.130	82	0	0	0
1.4 ИФАД			3.934.936	2.531.523	64	1.957.266	2.263.908	116
1.4.1	Проект за рурален развој	Министерство за финансии	1.657.146	668.729	40	228.032	499.369	219
1.4.2	Проект за финансиски услуги во земјоделството	Министерство за финансии	2.277.791	1.862.794	82	1.729.234	1.764.539	102
1.5 ЦЕВ			3.913.944	0	0	3.500.000	6.700.000	191
1.5.1	Проект за социјални станови	Министерство за транспорт и врски и ЈПССДП	3.913.944	0	0	0	1.700.000	0
1.5.2	Проект за зголемување на вработувањето II (МБДП)	МБПР	0	0	0	3.500.000	5.000.000	143
2.1 ИФАД			23.734.227	6.643.460	28	33.783.955	32.417.475	96
2.1	Италија	Министерство за земјоделство	6.999.781	2.422.299	35	5.073.763	900.714	18
2.2	KfW		2.446.215	242.000	10	11.583.533	3.163.323	27
2.2.1	Проект за новоднување на руралниот регион на Бардар	Министерство за земјоделство	2.446.215	242.000	10	3.914.533	3.163.323	81
2.2.2	Поддршка на мали и средни претпријатија III Брод	МБПР	0	0	0	7.669.000	0	0
2.2.3	Гнеотино	АД Елем	0	0	0	0	0	0
2.3	ЈВІС-Проект злетовица	Министерство за земјоделство	1.607.199	2.703.298	168	8.155.276	2.779.505	34
2.4	Шпанија (Проект Лисиче)		7.756.618	1.275.863	16	6.340.544	4.542.151	72
2.4.1	Проект ХС Лисиче-заем од ІСО	Министерство за земјоделство	5.427.304	638.395	12	4.321.887	2.992.594	69
2.4.2	Проект ХС Лисиче -заем од BVVA	Министерство за земјоделство	2.329.314	637.468	27	2.018.657	1.549.557	77
2.5	Шпанија-Стрежево	Министерство за земјоделство	1.345.418	0	0	0	0	0
2.6	Изградба на хидроцентрала Козјак	Министерство за земјоделство	3.578.995	0	0	2.630.839	0	0
2.7	Програмата за рационализација на управувањето и модернизација на биомедицинската технологија во здравствениот сектор	Министерство за земјоделство	0	0	0	0	0	0
2.8	Проект Света Петка	АД Елем	0	0	0	0	21.031.781	0

Извор:МФ и НБРМ

VII.2. Анекс Состојба на јавен долг на Република Македонија (1999 - 2006)

Основ	година							
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
НАДВОРЕШЕН ЈАВЕН ДОЛГ*	1289,6	1427,7	1397,6	1267,6	1178,9	1178,6	1441,2	1223,0
Долг на општа Влада	1024,7	1153,9	1191,9	1089,0	1005,5	993,2	1245,4	1025,2
Долг на централна Влада (консолидиран)	1024,7	1153,9	1191,9	1089,0	1005,5	993,2	1245,4	1025,2
Централна Влада	971,5	1101,0	1144,1	1050,4	972,6	962,3	1208,0	981,9
Јавни фондови	53,2	52,9	47,8	38,6	33,0	30,9	37,4	43,3
Општини	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Централна Банка	101,2	87,7	80,3	64,7	54,7	46,0	52,7	42,4
Јавни претпријатија	163,6	186,2	125,4	114,0	118,7	139,4	143,2	155,4
ДОМАШЕН ЈАВЕН ДОЛГ	113,6	791,0	733,3	676,0	665,0	663,9	750,4	806,5
Долг на општа Влада	79,9	711,7	681,5	626,9	593,6	589,8	603,7	648,4
Долг на централна Влада	79,9	711,7	681,5	626,9	593,6	589,8	603,5	648,2
Структурни обврзници	79,9	711,7	681,5	626,9	593,6	557,9	533,5	479,7
Обвр. за санација на Стопанска банка	58,7	53,6	48,1	42,7	37,2	31,9	26,6	21,3
Мала обврзница	4,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Обврзница за селективни кредити	17,1	17,1	17,0	17,0	17,0	16,9	17,0	17,0
Обвр. за приватизација на Стопанска банка	0,0	120,2	111,6	103,0	94,4	85,8	77,2	68,7
Обврзница за старо девизно штедење	0,0	518,9	504,9	462,4	408,9	357,7	306,5	254,9
Обвр. за денационализација (I, II, III, IV и V емисија)	0,0	0,0	0,0	1,9	36,2	65,6	106,2	117,8
Континуирани државни хартии од вредност	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	31,9	70,0	168,6
Од кои Државни записи за монетарни цели	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	75,9
Општини	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
Централна банка	33,8	79,3	51,8	49,1	71,4	74,1	146,7	155,3
Јавни претпријатија**	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	2,8
ВКУПЕН ЈАВЕН ДОЛГ-GFS методологија	1403,2	2218,7	2130,9	1943,7	1843,9	1842,5	2191,6	2029,5
БДП***	3448,1	3893,0	3839,0	4001,0	4105,0	4324,0	4676,0	5028,0
Просечен извоз***	1117,0	1433,0	1290,0	1180,0	1204,0	1348,0	1640,0	1913,5
Надворешен јавен долг како % од вкупниот јавен долг	91,9	64,3	65,6	65,2	63,9	64,0	65,8	60,3
Домашен јавен долг како % од вкупниот јавен долг	8,1	35,7	34,4	34,8	36,1	36,0	34,2	39,7
Вкупен јавен долг како % од просечен БДП	40,7	57,0	55,5	48,6	44,9	42,6	46,9	40,4
Вкупен јавен долг како % од просечен извоз	125,6	154,8	165,2	164,7	153,1	136,7	133,6	106,1
Долг на општа Влада-GFS методологија	1104,6	1865,5	1873,4	1715,9	1599,1	1583,0	1849,0	1673,6
Надворешен јавен долг на општа Влада како % од долгот на општата Влада	92,8	61,9	63,6	63,5	62,9	62,7	67,4	61,3
Домашен јавен долг на општа Влада како % од долгот на општа Влада	7,2	38,1	36,4	36,5	37,1	37,3	32,6	38,7
Долг на општа Влада како % од просечен БДП	32,0	47,9	48,8	42,9	39,0	36,6	39,5	33,3
Долг на општа Влада како % од просечен извоз	98,9	130,2	145,2	145,4	132,8	117,4	112,7	87,5
Вкупен јавен долг пресметан врз основ на Законот за јавен долг****	1268,2	2051,8	1998,8	1829,9	1717,8	1722,4	1992,2	1755,9
Надворешен јавен долг како % од вкупниот јавен долг	93,7	65,3	65,9	65,7	65,4	65,8	69,7	67,2
Домашен јавен долг како % од вкупниот јавен долг	6,3	34,7	34,2	34,2	34,6	34,2	30,3	32,8
Вкупен јавен долг како % од просечен БДП	36,8	52,7	52,1	45,7	41,8	39,8	42,6	34,9
Вкупен јавен долг како % од просечен извоз	113,5	143,2	154,9	155,1	142,7	127,8	121,5	91,8

* Извор: Народна банка на Република Македонија

** Почнувајќи од Април 2006 година јавните претпријатија почнаа да доставуваат до Министерството за финансии извештаи за состојбата на долгот (спрема Законот за јавен долг).

*** Извор: IMF табели (податоците за 2005 и 2006 година се ревидирани)

**** Вкупен јавен долг исклучувајќи го долгот на монетарната власт (IMF заеми; Благајнички записи на Народна банка и Државни записи за монетарни цели)

VIII. Заклучок

Министерството за финансии ѝ предлага на Владата на Република Македонија да го усвои Годишниот извештај за управувањето со јавниот долг на Република Македонија за 2006 год.